

Akadályelmélet

1954-ben született Gyulán.
Író, jelenleg Berlinben él.

Vegyék a földet, meg vegyék az eget, mondja, mehetnek akárhová, mehetnek le a föld alá, vagy föl az égbe, ugyanaz van, figyelhetik az IBM-mikroszkópokon az atomos belső szerkezeteket, vagy elgondolhatják az univerzum átmérőinek a mérésére szolgáló hatalmas computervonalzókat az irdatlan nagy csillagrendszerekben, vizsgálhatják az egészen nagyot és vizsgálhatják az egészen kicsit, édesmindegy, mit, hogy a társadalmakat-e, vagy egy családot, hogy egy ember sorsát a kezdetektől, vagy az élőlényeket darab szerint, vagy a köveket darab szerint, vagy a gondolatokat, a forrásokat, az elméleteket, a tudást, az érzést, a szándékot, az akaratot, vagy hogy a Milói Vénusz hova néz, vagy hogy ki kit miért szeret, vagy hogy ki mit miért nem szeret, teljesen mindegy, például itt van ő ezzel a kétliteres pillepalackkal, amit mindjárt kiiszik különben, itt van ezzel, és biztosak lehetnek benne, hogy ha egyáltalán valaki őt vizsgálgatná, akkor azt figyelné, ahogy felemeli a pillepalackot, ahogy jól meghúzza, ahogy iszik, aztán meg ahogy leereszti a pillepalackot a mocskos, lucskos kőre itt, de azt már nem, hogy miért, hogy miért ereszti le, na, azt soha nem fogják megkérdezni, hogy miért nem iszik többet, mármint egyelőre, természetesen, hogy miért éppen ennyi nála egy kortyegység, és nem több, hogy tehát miért nem tartja a szája előtt tovább, és miért teszi le ide, szuttyantotta meg a pillepalack aljával a Nyugati pályaudvar aluljárójának sarkában a hólétől szuttyanós múmárványkövetet, de mond mást, mondja, először is, minden, ami most van a világon, de az egész világon, minden, ami ott van, ahol van, az azért van ott, mert nem eshet tovább a föld felé, a gravitáció húzza magához, de valami nem engedi, és ez az erősebb, vagy gondoljanak egy folyóra, mondja, olyan fontos, hogy merre kanyarog, ő aztán tudja, mennyire fontos, hogy milyen kanyarokat írva halad előre a tenger felé, de ezeket a kanyarokat, mind egytől egyig, az határozza meg, hogy eljut a víz egy pontig a felszínen, ott magasabb, tehát kikerüli, egyszóval beleütközik ez a folyó valamibe, ami magasabban van, és ez eltéríti, na, és ez a rengeteg eltérítés adja ki a folyó teljes, hogy mondja, medervonaljátát, az úgynevezett medercsipkétet, hogy miért erre, meg miért arra kanyarog, ahol kanyardul egyet, amire aztán jönnek a térképeszek meg a hajósok meg a gátörök meg az isten tudja, kik, de őket nem érdekli, hogy itt mi van, jönnek, mint vakok a segélyre, de a lényeggel nem foglalkozik senki, mert nézik, ahogy neki ennyi és nem több egy kortyegység, nézik, hogy az a folyó az itt meg itt kanyardul egyet, és még azt is megjegyzik, hogy azért, mert itt meg ott magasabb a felszín, de nem látnak, a lényegről tudniillik abszolúte semmi, vagy mond mást, mert ott van az a kép, ahogy körülnéz az ember a világon, és a

gravitáció miatt minden ott van a helyén, kérdezte már valaki önmagától, hogy mitől az a helye ennek vagy annak a tárgynak?, hogy mitől van helye a dolgoknak, hogy mitől olyan tehát a világ, mint amilyen?! — na, látják, mert minden, a gravitáció miatt, megakad valahol, és nem zuhan tovább, és ez a világ, de mondhat mást, ott van például, mint most fent, a hóesés, ahogy hullnak a pelyhek, na, hát ott is ugyanaz a helyzet, hogy miért éppen azzal a lassú sebességgel hullanak lefelé, mert mit mondanak erről, hogy a súly meg a tömeg meg a levegőellenállás meg a szél a gravitációban, maximum ilyenek jönnek elő, de arra, hogy itt egy láthatatlan gigarendszer működik, és ez a világ, arra senki, egyszerűen ez, pont ez, nem érdekes, azt mondják, ellenállás, gravitáció, erő, na, és, világos a dolog, nem kell csámcsogni rajta, viszont pont ebből lehet látni, hogy itt mindenki abszolúte, de tényleg abszolúte tudatlan, de mond mást, mert ott van, hogy ha a földet és a nézést vesszük, akkor vannak a dolgok, amelyek állnak, és vannak a dolgok, amelyek vagy hamarosan meg fognak állni, vagy később, tehát e pillanatban éppen mozognak valami felől valami felé, az állás meg a halasztott állás, ez a kettő van, ha most csak a földre meg a nézésre gondolunk, ha pedig a nem látható térre, arra, ahol mondjuk, mondja, a neutronok meg a protonok meg az elektronok meg a hadronok meg a leptonok meg a kvarkok meg a bozonok meg a szuperpartnerek huzakodnak és így tovább, ahol a sor állandóan folytatható, ahogy telik az idő, mert ezek is csak össze vannak rakva valamiből, na, mindegy, a lényeg, hogy itt meg a mozgást látjuk, egy olyan mozgást, amelyiknek a megszakadása, vagy leállása, hogy mondja, örökre el van halasztva, az állás van tehát meg a mozgás, de mind a kettő mögött, és jobb, ha most nagyon figyelnek, ott van ugyanaz a megfoghatatlan, megragadhatatlan gigarendszer, amelyik eldönti, hogy akkor állás van, vagy mozgás, és a világok mögött újabb világok, és minden világ pont egy másikat takar el, persze: vagy igen, vagy nem, mivel úgy is ki lehet fejezni az egészet, hogy egy világ csak egy kapu, egy rejtekajtó a világok milliárdjaihoz, amelyekhez tehát kizárólag ezen az egyetlen világon keresztül juthatni el, és akkor világ világ hátán, de tényleg, egy nagy összevisszaság, egy gigakáosz, így is elképzelhető, mert ez sem fejezi ki jobban, miről van szó, mintha az egészet egyetlen nagy rend hierarchikus részeként ismerjük fel, természetesen persze, hogy ezek csak szavak, és a szavak semmit nem árulnak el, sőt, teljesen biztos, hogy éppen azért vannak, hogy eltakarják a kivezetést, hogy a rejtekajtó, sőt a befalazott ajtó szerepét játsszák, amelyik soha nem nyílik fel, nem jobb a dolog persze a gondolattal sem, az is megakad mindig egy határon, és pont ott, ahol a gondolatnak át kéne lépnie, szóval akár szavak, akár gondolat, olyan ez, mint a birodalmi határzár régen, hogy tulajdonképpen se ki, se be, miközben a körbevett terület feszült kauzalitásban aztán ott remeg, mint egy kocsonyás egész, érdemtelenül

és félrevezetően, de mehetnek tovább egy házzal, mert ha az előbb abban már megvan a megegyezés, mondja, hogy vagy állás vagy halasztott állás, amögött a valami mögött, amelyik eldönti, hogy akkor állunk vagy mozgunk, amögött is van egy felfoghatatlan, de még elgondolható gigarendszer, és ez *ugyanaz*, minden példájában ugyanaz a gigarendszer működik, nem is jó ez a gigázás, de most nem tud jobbat, különben sem érdekes, hogy melyik szó nem fejezi ki azt, amit éppen mondani akar, nem először ütközik bele ebbe a problémába, mert sajnos csak megismételni tudja, hogy a szavakkal ez a helyzet, hogy tehetetlenek, mert mindig csak körbe-körbe, körbe a dolog körül, de soha nem a telitalálat, ez van a szavakkal, úgyhogy ő a maga részéről nem izgatja magát különösebben, hogy neki sem megy, hogy megtalálja a megfelelőt, maradjanak mára, mondja, a gigarendszernél, úgyse fejez ki ez se semmit, mármint úgy érti, ahhoz képest, ahhoz, amit kifejeznie ki kéne, hogy tudniillik azért ott van ez a rendszer a látható és a láthatatlan tartományok minden egyes darabja mögött közvetlenül, hogy ott van ez a rendszer az irdatlan nagy univerzális egységek és az irdatlan kicsi univerzális egységek tartományaiban, és ez már nem a világ, hanem ez a lényeg, húzza meg a pillepalackot a Nyugati Pályaudvar aluljárójának sarkában, ahol a téli hideg elől keresett menedéket, mert van a világ és van ez a lényege, és feltehetően vannak a különböző világok és hozzák a maguk különböző lényegét, de egyben, mert így kell elgondolni, hogy egyben van az egész, ezek a világok meg a lényegük nem válnak szét, ez a lényeg bele van szöve, hogy úgy mondja, a maga világába, de amely kérdésnél, és most jelentőségteljesen leereszti a pillepalackot a lehordott mocskos hólétől szottyános műmárványkövezetre, nem tévedés külön beszélni, már amennyire beszélni egyáltalán lehet külön a világról és külön a lényegéről, azaz arról a lényegről, amelyikről ő maga, itt a Nyugatinál, a sűrű karácsonyi forgalomban, mielőtt kiürülne a pillepalackja, annyit tud mondani — bár megérti, hogy nem figyelnek most annyira rá —, hogy egyszerűen is maguk elé tudják majd képzelni, ha lesz idejük odaképzelni, és pedig úgy, mint egy akadályrengeteget, mint egy rettenetes, mint egy baromi nagy, vicces akadálypályát, csupa láthatatlan akadály és csupa-csupa rejtett ellenállás mindenütt, mert képzeljék maguk elé a világot, képzeljenek el pontosabban egy akkora irdatlan nagy világot, amennyire irdatlan nagyot csak képesek elképzelni, és akkor már elgondolhatják, hogy minden egyes esemény benne egy akadálytól függ, jelentősebben függ egy akadálytól, mint attól a készletéstől, hogy így mondja, ami előre hajtja, vagy ami mozgásba hozhatná, ha bírná, nem olyan bonyolult, mondja, el lehet képzelni, futtassák végig a fejükben az egész világot a szubatomi tartományok kimeríthetetlen terétől az univerzumok kimeríthetetlen teréig, és lehet látni bennük a tényeket, amelyek vagy dolgok, vagy események, vagy dolgok hiányai, vagy események hiányai,

de ha ezek, ezek az utóbbiak, akkor is: hiányok a dolgok vagy események bekövetkezhetetlenségének a szögesen valódi faktumai-val, na, és akkor most, tápászkodna föl, de zuhan is vissza rögtön a maga alá terített kabátok rétegeire, tisztán kivehető a világnak, sőt a különböző világoknak ez a lényege, mert jól látható, nem?, hogy az akadályok tartják egyben, hogy az akadályok adják ki a szerkezetét, amennyiben szerkezetről egyáltalán beszélhetünk, az akadály dönti el, mi legyen, és mi ne legyen, az *akadály*, hogy akkor ez vagy az, hogy a farkas-é vagy Piroska, hogy melyik legyen, és melyik ne legyen, hogy merre mehet, vagy merre állhat meg, vagy mikor indulhat, és hogy indulhat-e egyáltalán, nincsen semmi, mondja falnak vetett háttal az aluljáróban hömpölygő tömegnek az óriási ricsajban, semmi, amit ne ő hozna létre, vagy ne ő tüntetne el, élet és halál ura, a leghatalmasabb világrennd a világ mögött, a legirdatlanabbul monumentális struktúra a létezésben, amelyik nagyon is van, miközben, és ez nem is olyan vicces, miközben, ismétli meg, és emeli fel figyelmeztetően a szabad kezét a tömegnek, de az egyáltalán nem vesz róla tudomást, ez a lényeg egyáltalán nincs meg a létezésben, a létezésben ugyanis ez a lényeg csak a következményei által van meg, *és ez a világ*, vagy hogy egyszerűbben fejezze ki magát, nézzék például őt, semmivel se érdektelembb, mint bárki itt ebben az örült karácsonyi forgatagban, úgyhogy példának ő is jó lesz, volt élete, ment erre, ment arra ebben az életben, volt állás és volt mehetés, közben erre nem mehetett, aztán arra nem, egy biztos, most áll, most akadály és akadály mindenütt, egy gigamatt, mert így is lehet fogalmazni, amikor az egyetlen, ami még van, az pár korty a pillepalackban, ezt még megihatja, egy kortyegység, amíg végleg le nem áll, amíg végleg el nem tűnik, amíg el nem nyeli a nagy bűdös köd, de teljesen, mikor az embert már nem hozza vissza senki — a Nyugati pályaudvar metrókijáratánál, idejöhethetnek, megnézhetik, a pénztár felőli oldalon, a beugró sarokban, itt elég nagy a huzat, holnap Karácsony, egy forintot csak, fönt esik a hó, ma meg itt, ez az üres pillepalack, a kihűlt ölében.